

РЕНЕСАНСА НА СВЕГОРСКАТА С

Еден од најстарите народни обичаи во Пијанечкиот крај (денешна Општина Делчево) е обичајот со маски, познат под името Сурова.

Овој обичај е невообичаена процесија на културното наследство, со кое се гордеат жителите на Свегор.

Пишува:
Милева ЛАЗОВА

На 12 јануари, маскени учесници придружувани од звуците на зурлите и на тапаните, кои

всушност, се дел од традиционалниот карневал наречен Свегорска сурова, пред повторно да се упатат кон Свегор, продефилираа низ централното подрачје на Скопје и за момент на скопјани им овозможија да уживаат во василичарските тра-

диционални маскенбали, карактеристични за повеќе краишта во Македонија. Воедно, тие ги потсетија случајните минувачи на обичаите поврзани со него, кои со векови се практикуваат во селото Свегор, Делчевско. Меѓу нив можеше да се забележат белаците со кал'чки - дрвени сабји, кои имаат улога на заштитници, потоа младенци, комити, поп, доктори, мечка и мечкар... Целта за одржување на ова дефиле, кое се реализираше во рамките на програмата "Живо наследство" за поттикнување на развојот на малите заедници, преку искористување на локалното културно наслед-

ство, беше своевидно претставување на народниот пијанечки обичај, познат под името Сурова. Покрај Илинден, соборниот ден на Свегор, Св. Василиј Велики - Стара Нова година е вториот голем празничен ден на секое семејство во селото. Пијанечкиот обичај во ова погранично село важи за еден од најстарите обичаи и се пречекува со голема радост и задоволство. Сè до 1950 година обичајот се изведувал во сите пијанечки населби, а по шеесетите години некако како да замрел. Само до пред десет години овој обичај се изведувал сосема срамежливо,

УРОВА ЗА БЕРИЌЕТ И НАПРЕДОК

но денес веќе доживува целосна ренесанса, со исклучок на селото Разловци. Во целиот Пијанец обичајот се изведува дење. Почнува на 13 јануари со гонење на кучињата, потоа момчињата со себе носат уште една посебно направена удиралка наречена суроваска, со која се "удираат" девојките, а завршува со голем карневал и заедничка гозба. Традиционално обичајот Сурова се изведува на 14 јануари (на Св. Василиј Велики), Нова година по Ју-

лијанскиот календар. По традиција сите учесници се маски, а всушност тие со своите маски прикажуваат една свадба. Секако тука е присутна "невестата", која е облечена во невестинска облека и прекриена со бел дуфак. Покрај "невестата" е и "младоженецот", а нив ги следат тројца белаца, кои се облечени во бела облека и носат голем дрвен нож (сабја) познат како кал'чка. Неизбежен е "попот", кој вообичаено е облечен како свеш-

теник, во рацете носи дрвен крст и кадилница. Следуваат "мечката", која задолжително има свонец и "мечкарот" која води со јаже. Учесници се и "мајмунката" и нејзиниот "мајмунчија", "данокчијата", "шеикот", "циганите" и "циганките" облечени во црна облека... Сите учесници во карневалот се познати под името суроваскари, кои заедно со нивниот одговорен белак водат посебна грижа ниедно семејство да не биде прескокнато. Се мисли дека тие носат сре-

ќа, радост, берикет и напредок на секое домаќинство. Како дел од народната традиција која се негува во селото Свегор на празникот Свети Василиј секој жител станува рано и в раце зема метални пари и ги растресува за да се слушне нивното свонење, со цел Новата година да биде богата. Потоа се изведуваат уште неколку обичаи карактеристични за овој голем ден, проследени со желба свегорчани да бидат среќни, радосни и берикетни.

